

อาหารสมอง

วีรกร ตรีเศศ

บราซิลสู่อาชญากรรมด้วย ‘รถเกราะ’

คนที่ผ่านประสบการณ์หนึ่งอยู่ในรถที่กำลังถูกทุบและรูดมาได้เพราะเป็นรถพิเศษ เช่น นายกฯ อภิลิทธิ จะเข้าใจเป็นอย่างดีว่า “รถเกราะ” เช่นนี้มีความสำคัญอย่างไร ขณะนี้คนบราซิลโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวเมือง São Paulo นับล้านคนกำลังต้องการความปลอดภัยจาก “รถเกราะ” เนื่องจากหวาดหวั่นจากภัยอาชญากรรม

บราซิลมีพื้นที่ใหญ่สุดของทวีปอเมริกาใต้ มีพื้นที่มากกว่าไทย 17 เท่า และมีประชากรถึง 200 ล้านคน (ใหญ่เป็นอันดับ 5 ของโลกทั้งในมิติพื้นที่และจำนวนประชากร) และเป็นพลังเศรษฐกิจใหญ่ของโลกแห่งหนึ่ง (เศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 10 ของโลก) ประชากรมีวัฒนธรรมปนเปกันเนื่องจากเป็นลูกหลานของคนหลายเชื้อชาติ กว่า 25 ล้านคนของประชากรบราซิลมีเชื้อสายอิตาลี เชื้อสายเยอรมัน 12 ล้านคน นอกจากนี้ ก็มีเชื้อสายโปรตุเกส สเปน ยิว เลบานอน กรีก ซีเรีย ญี่ปุ่น จีน เกาหลี อเมริกัน ฯลฯ

อาชญากรรมกับคนบราซิลคู่กันมาช้านาน เมือง São Paulo ซึ่งเป็นเมืองใหญ่สุดของบราซิล มีประชากรกว่า 20 ล้านคน เคยได้ชื่อว่าเป็นเมืองหลวงแห่งการเรียกค่าไถ่ของบราซิล การจับปล้นตามลิ้นแยกโดยเฉพาะการเรียกค่าไถ่แบบ “ไวไฟ” (Flash Kidnapping) มีดาษดื่นเมื่อ 6-7 ปีก่อน ปัจจุบันถูกปราบไปมากแต่ก็เกิดอาชญากรรมชนิดที่เรียกว่า “การเรียกค่าไถ่เสมือน” (Virtual Kidnapping) ขึ้นมาควบคุม และการเรียกค่าไถ่ชนิดนี้กำลังระบาดในอเมริกาใต้

สาเหตุของอาชญากรรมก็มาจากการปรับเปลี่ยนของสังคมที่เคยอยู่บนพื้นฐานของการใช้ทาสเป็นแรงงานมาเป็นสังคมเศรษฐกิจสมัยใหม่ อดีตแรงงานและลูกหลานเหล่านี้ปฏิเสธที่จะเป็น “เต่าในกระดอง” อีกต่อไป และใช้วิธีออกกฎหมายเพื่อแย่งส่วนแบ่งที่คนรวยกำลังได้รับจากโลกาภิวัตน์ ความยากจนและความแตกต่างในรายได้อย่างมากในสังคมบราซิลเป็นสาเหตุของปัญหาอาชญากรรม กว่าร้อยละ 23 ของประชากรเป็นคนจนชนิดไม่มีปัจจัยสี่ครบ ร้อยละ 25 ไม่มีไฟฟ้าใช้ ร้อยละ 68 ไม่มีบริการการเก็บขยะ ร้อยละ 78 ไม่มีระบบน้ำเสียหรือถังบำบัดน้ำเสีย

การเรียกค่าไถ่ถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมของคนบราซิล มีสถิติว่าทุก 2 วัน ชาว São Paulo ถูกเรียกค่าไถ่ 1 คน โดยสถิติของการเรียกค่าไถ่ก็เปลี่ยนไปเรื่อยๆ เมื่อก่อนก็เรียกค่าไถ่แบบปกติคือจับตัวไปและเรียกร้องให้เอาเงินมาไถ่และเพื่อพิสูจน์ว่าเอาจริงระหว่างการต่อรองก็มีการตัดใบหู ตัดนิ้วของเหยื่อ (งานผ่าตัดตัดลิ้นกรรมเหยื่อและบำบัดจิตใจหลังจากถูกปล่อยตัวเป็นงานที่มีให้หมอทำไม่หยุดหย่อน)

ปัจจุบันที่ฮิตมากที่สุดคือการเรียกค่าไถ่แบบ

“ไวไฟ” กล่าวคือ เหยื่อถูกจับขณะเดินอยู่หรือขับรถ หรือรถติดไฟแดง (แน่นอนว่าจับคนที่คิดว่ามีเงิน ไม่จับคนจนด้วยกันอย่างแน่นอน) หลังจากถูกจับไปแล้วจะถูกบังคับให้ถอนเงินจาก ATM ทันที บางรายก็ถูกบังคับให้ถอนเงินเต็มยอดที่ ถอนได้ในแต่ละวันโดยถูกกักขังให้ถอนเงินเช่นนี้ติดต่อกันหลายวัน บางครั้งหากเห็นว่าเหยื่อรวยกว่าที่คิดก็จะกลายเป็นการเรียกค่าไถ่แบบปกติไป

อีกรูปแบบหนึ่งของการเรียกค่าไถ่ที่กำลังมาแรงในอเมริกาใต้ และบราซิลคือ “การเรียกค่าไถ่เสมือน” กรณีนี้ไม่มีการจับไปเรียกค่าไถ่จริง หากใช้ศิลปะของโจรในเวลาและความกลัว เช่น มีคนโทรศัพท์มาบอกว่าลูกสาวถูกจับไปแล้ว ขอให้จ่ายค่าไถ่อย่างรวดเร็ว ไม่มากมายแค่หลักร้อยหรือหลักพัน มิฉะนั้นจะฆ่าให้ตาย พ่อแม่ใครเมื่อได้รับโทรศัพท์ก็ต้องรู้สึกกลัวและต้องรีบจ่ายเงินในเวลากระชั้น แต่แท้จริงแล้ว ไม่มีการจับแต่อย่างใด เพียงแต่โจรแน่ใจว่าพ่อแม่จะไม่สามารถติดต่อกับลูกสาวได้ โจรเหล่านี้จะหาข้อมูลการดำเนินชีวิตของเหยื่ออย่างละเอียด เริ่มจากบ้านเลขที่ เบอร์โทรศัพท์ของพ่อแม่และลูก บ่อยครั้งใช้วิธีขโมยโทรศัพท์มือถือของเหยื่อและดูเบอร์ในเครื่องที่ระบุว่าเป็นเบอร์ของ “บ้าน” “พ่อ” “แม่” บ่อยครั้งที่โจรกระทำการจากคุกผ่านโทรศัพท์มือถือด้วยซ้ำ (ทำไม่ถึงมีโทรศัพท์มือถือที่อ่านคงเขาได้) ในบราซิลนั้นในบางเดือนมีการเรียกค่าไถ่ชนิดที่มีการแจ้งความถึงกว่า 3,000 ราย

เมื่อสิ่งแวดล้อมเป็นเช่นนี้ไม่เฉพาะเศรษฐกิจเท่านั้น คนที่พอมีเงินซื้อ “รถเกราะ” จึงไม่ลังเลเพราะมันใจว่าต้องเป็นเหยื่อแน่ เพียงแต่เมื่อใดเท่านั้น รถที่ซื้อขายกันมีทั้งรถใหม่และรถมือสอง ทั้งนี้ เนื่องจากอาชญากรรมมีมานานแล้ว “รถเกราะ” ส่วนหนึ่งเป็นรถปกติแต่เปลี่ยนกระจากเป็นกันกระสุนได้ถึงขนาด .44 แม็กนัม (แรงกว่า 9 ม.ม. ที่มาจากปืนกล) และใต้ท้องมีแผ่นวัสดุปิดท้องรถทั้งหมด มองจากภายนอกจะไม่รู้เลยว่าเป็นรถพิเศษ

ส่วนใหญ่จะใช้วัสดุ เช่น Aramid/ HMPE หรือ Amomax เพื่อป้องกันกระสุน หากมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นมาก็ต้องเพิ่มแรงเครื่องยนต์และเพิ่มพลังเบรก ส่วน “รถเกราะ” ที่เป็นมาแต่ดั้งเดิมก็ได้แก่ Mercedes-Benz W220 ที่ผู้นำประเทศนิยมใช้รถ BMW หรือแม้แต่ VW รุ่น Golf โตโยต้า เซฟโรเล็ต Jeep Cherokee ฯลฯ นอกจากมีกระจากพิเศษและมีแผ่นวัสดุปิดท้องรถแล้วก็มีกำบังกันถนัดน้ำฝนระเบิด เครื่องดับไฟโดยอัตโนมัติ ยางกันกระสุน การควบคุมอุณหภูมิและขนาดลมของล้อ การปิดกันรสน้ำมันไม่ให้อากาศเข้าเพื่อป้องกันก๊าซพิษ ฯลฯ

คนรวยจริงใน São Paulo นั้น จะเดินทางไปทำงานด้วยเฮลิคอปเตอร์เพื่อหนีการจรรยาที่หนักหนาสาหัส โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อ

ความปลอดภัย จนเมืองนี้มีเฮลิคอปเตอร์มากกว่านิวยอร์กหรือโตเกียว ทุกเช้าเย็นจะเห็นเฮลิคอปเตอร์กว่า 400 ลำบินกันวนไปหมด (ทั้งปีมีสถิติว่าบินกันกว่า 70,000 เที่ยวบิน) เพื่อนำเศษฐิจากคฤหาสน์ที่อยู่นอกเมืองมาทำงานและไปประชุม ณ สถานที่ต่างๆ เฮลิคอปเตอร์เหล่านี้มีทั้งที่เป็นของส่วนตัวเข้ามา หรือใช้บริการแท็กซี่

อุตสาหกรรม “รถเกราะ” รุ่งเรืองแม้ในยามเศรษฐกิจตกต่ำ เนื่องจากรัฐบาลลดภาษีรถยนต์ลงไปถึงร้อยละ 5-7.5 ยอดขายรถยนต์โดยเฉพาะ “รถเกราะ” ไม่ตก ราคา “รถเกราะ” ลดลงจาก 50,000 เหรียญสหรัฐ (1,800,000 ล้านบาท) เมื่อ 10 ปีก่อนเหลือเพียง 22,000 เหรียญ (0.8 ล้านบาท) ผู้เป็นเจ้าของบอกว่าเมื่อนั่งแล้วรู้สึกมั่นใจในชีวิตและทรัพย์สินมากยิ่งขึ้น เพราะคล้ายกับเป็นป้อมปราการเคลื่อนที่

ปราบที่การกระจายรายได้ที่เลวร้าย

น้ำจิ้มอาหารสมอง

A man who broods on evil is as bad as man who does evil.

(มหาตมาคานธี-แปลโดย กรุณา-เรื่องอุไร กุศลาสัย)

ผู้ที่ครุ่นคิดถึงเรื่องอกุศลย่อมสามัญเท่ากับผู้ประกอบอกุศล

ไม่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด คนบราซิลก็จะต้องเผชิญกับอาชญากรรมเช่นนี้ไปตลอด และสังคมก็ต้องสูญเสียเงินทองและทรัพยากรไปอย่างน่าเสียดาย เพราะเหล็กและวัสดุต่างๆ จะจมปลักอยู่ในเกราะ ในรั้ว ในกำแพง ฯลฯ ไม่สามารถเอาไปทำอย่างอื่นที่มีประโยชน์กว่าได้ ●

เครื่องเคียงอาหารสมอง

ผมได้รับจดหมายที่ทำให้ผมมีความสุข จาก คุณสุรัชย์ พิสิฐ เจ้าหน้าที่บริหารอาวุโสของรัฐวิสาหกิจใหญ่แห่งหนึ่งประจำจังหวัดเชียงใหม่ ขอนำความมงคลมาแชร์กันครับ

“...ผมค้นเจอข้อเขียนของอาจารย์ที่ตัดเก็บไว้และได้อ่านทบทวนอีกรอบหนึ่ง ชอบตรงที่ชีวิตเป็นเรื่องของการเลือกทั้งสิ้น ถ้าคุณตัดไธ่ส่วนที่เป็นขยะออกไปแล้ว ทุกสถานการณ์คือการเลือกอย่างหนึ่งนั่นเอง คุณเลือกที่จะมีปฏิกริยาอย่างไรได้ต่อสถานการณ์หนึ่ง คุณเลือกที่จะให้คนอื่นมีผลกระทบอย่างไรได้ต่ออารมณ์ของคุณ มันเป็นทางเลือกของคุณว่าจะใช้ชีวิตอย่างไร...?”

รุ่งเช้าของวันเสาร์ที่ 5 ครั้ง ผมแต่งชุดนักวิ่งไปออกกำลังกายตามปกติ โดยจอตรถมอเตอร์ไซด์ไว้ที่สี่แยกป่าแดด แล้วออกวิ่งไปสถานีรถไฟสารภี อากาศเย็นสบายและฝนจะตกพรำๆ ด้วยซ้ำ ท้องฟ้ายังไม่สว่างตึ๊ง วิ่งไปได้ราวครึ่งก็โลเมตร ผมพบรถปัดคันหนึ่งเปิดไฟพรึ่ไว้ แต่สภาพรถจอดขวางถนนกินเลนไป 1 เลน ผมวิ่งทางขวามองไม่เห็นคนขับ เลยวิ่งแวะไปดู เห็นคนขับรถนอนอยู่ ศีรษะเอนไปกับเบาะที่นั่งข้างคนขับ ปลุกอย่างไรก็ไม่ตื่น ดูสภาพแล้วเป็นคนเมาแล้วขับไปไม่ไหวเลยจอดนอน

เนื่องจากรถยังไม่มาก คิดว่าปล่อยให้นอนไปซักยี่สิบนาทีแล้วจะกลับมาดูอีกที ผมรีบกลับมาอีกครั้งยังอยู่ในสภาพเดิมครับ แต่ฟ้าเริ่มสว่างรถก็เริ่มมากขึ้น เลยหักกิ่งไม้ไปวางไว้ทั้งหน้าและหลังรถ ปรากฏว่าคนขับเริ่มรู้สึกตัวก็เข้าไปบอกกว่า พี่ครับจอตรถอย่างนี้อันตรายช่วยขับรถให้ชิดข้างถนนจะดีกว่า สภาพของเขายังไม่เต็มร้อยเท่าไร แต่ก็พอพอรู้เรื่อง บอกว่าน้ำมันรถหมด ผมก็บอกกว่าให้รออยู่ที่นั่นเดี๋ยวจะมาหาวิธีช่วย แต่ขอไปเอารถมอเตอร์ไซด์ก่อน

ผมรีบไปเอารถอีกราคครั้งก็โลเมตร ตอนนั้นฝนเริ่มตกมากกว่าเก่า เรียกว่าเปียกเลยแหละ ขับรถมาถึงกับบอกกว่าเดี๋ยวจะไปหาซื้อน้ำมันมาให้ ให้รออยู่ที่นั่นแหละ เผลอเขามีกะป๋องน้ำมันเครื่องอยู่ท้ายรถก็เลยจะพาไปหาน้ำมันแถวนี้มาเติมให้ เขาบอกว่าเงินเขาก็ไม่มีด้วย ผมบอกกว่าไม่เป็นไรและเผลออีกเช่นกัน ก่อนออกจากบ้านเอาเงินติดกระเป๋าไป 100 บาทเพื่อจะซื้ออะไรไปกินตอนเช้า

ผมขับรถวิ่งหาปั้มน้ำมันอยู่พักใหญ่ ไปเจอเอาปั้มน้ำมันอยู่ตรงข้ามธนาคารกรุงเทพ เลยสี่แยกไฟแดงหน้าอำเภอสารภีไปทางเชียงใหม่ ชื่อเบนซิน 95 ใส้กระป๋อง 50 บาท อีก 50 บาทจะได้เหลือซื้ออะไรกินได้ ผมขับรถมาช่วยแกกรอกน้ำมันใส้รถ โชคชั้น 2 ก็เกิดขึ้นอีก แเบตเตอร์ที่เปิดไว้ทั้งคืนทำให้รถสตาร์ทไม่ติดครับ เอาละซี จะทำยังไง ดีฝนก็ตก หากคนช่วยยากเติมที่ แต่ก็ต้องผินใจทำครับ เพราะไม่เง้นหากคนช่วยไม่ได้

ผมไปรถมอเตอร์ไซด์ได้ 1 คัน รอนักวิ่งมาสมทบอีกคน เป็น 3 ใส้ครับ ใส ช่วยกันดัน กว่าจะติดก็เล่นเอาเหงื่อออกเพราะว่าน้ำมันใหม่เพิ่งใส้เข้าไปกว่าจะไปเลี้ยงคาบูเรเตอร์ที่ซบมาซะหมดสนิทรอดติดได้ผมก็โล่งใจ เขายกมือไหว้ขอบคุณ ถามชื่อแซ่ผมใหญ่ ผมบอกกว่าไม่เป็นไรหรอกอยากเจออีกก็มาหาได้ ผมวิ่งอยู่แถวนี้ประจำ ผมขอบคุณคนที่ช่วยดันรถอีก 2 คน และแยกย้ายกันกลับบ้านรวมเวลาที่เข้าไปในงานนี้เกือบชั่วโมง

ตั้งแต่เจอเขาตอนที่เขานอนหลับอยู่ในรถ ผมมีสองทางเลือก (1) วิ่งจากไปโดยคิดว่าไม่ใช่เรื่องของเรา (2) ช่วยเหลือและเอาใจใส่จากเขาสามารถขับรถกลับไปบ้านได้ซึ่งผมก็ได้เลือกแล้ว ผมขับรถมอเตอร์ไซด์กลับบ้านด้วยรอยยิ้ม และวันนี้ผมนั่งทำงานด้วยความสุขทั้งวัน”